19/04/2021

Ιεροσολύμων Θεόφιλος: “Πηγή της μετανοίας είναι η ταπείνωση”

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Στην Ιερά Μονή Γενεθλίου του Τιμίου Προδρόμου ιερούργησε το πρωί της Κυριακής Ε’ των Νηστειών ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος.

Μ ε τον Μακαριώτατο συλλειτούργησαν ο Σεβ. Μητροπολίτης Ναζαρέτ κ. Κυριακός και ο Σεβ. Μητροπολίτης Ελενουπόλεως κ. Ιωακείμ, καθώς και Αγιοταφίτες πατέρες ο Προϊστάμενος της Ρωσικής Κοινότητος του Πατριαρχείου στην Ορεινήν π. Νικόλαος Κουλίσνκυ, ο Αρχιδιάκονος Μάρκος ενώ συνεπροσευχήθηκαν μέλη της Ελληνοφώνου και Ρωσσοφώνου Κοινότητας των Ιεροσολύμων, παρουσία του Γενικού Προξένου της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα κ. Ευαγγέλου Βλιώρα.

Στο κήρυγμά του ο Πατριάρχης κ.κ. Θεόφιλος τόνισε πως “καθίσταται σαφέστατον και εναργέστατον το γεγονός ότι η πηγή της μετανοίας είναι η ταπείνωσις, πηγή δε της ταπεινώσεως είναι ο ζωοποιός Σταυρός του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Την οδόν ταύτην, την οδηγούσαν εις την πηγήν της ταπεινώσεως της μετανοίας και της δυνάμεως του Τιμίου Σταυρού ηκολούθησε και εβάδισε λόγω τε και έργω η σήμερον τιμωμένη εορτίως Οσία Μαρία η Αιγυπτία, η αναδειχθείσα υπόδειγμα της σωτηρίου μετανοίας”.

Αναλυτικά το κήρυγμα του Μακαριωτάτου:

«Ὁ δέ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς [τούς μαθητάς] λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δέ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ ὅς, ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται ὑμῶν διάκονος καί ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καί γάρ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλά διακονῆσαι καί δοῦναι τήν ψυχήν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν», (Μάρκ. 10,42-45).

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί,

Σήμερον Κυριακῇ Πέμπτῃ τῶν Νηστειῶν, ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ποιεῖται μνείαν τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς γενομένης ὑπόδειγμα ταπεινώσεως καί μετανοίας διά τούς θέλοντας νά ἐλευθερωθοῦν ἀπό τήν δουλείαν τῶν παθῶν τῆς ἁμαρτίας καί δή τῶν σαρκικῶν παθῶν. «Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλά ἁμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν», (Μάρκ. 2,17), λέγει Κύριος.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀφοροῦν εἰς τόν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐπλάσθη κατ’ εἰκόνα καί ὁμοίωσιν Θεοῦ καί ἀποτελεῖ τό μεγαλεῖον τῆς ἐλλόγου κτίσεως, δηλονότι τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου.

Ἡ μετάνοια ὡς δῶρον τοῦ Θεοῦ παρέχει εἰς τόν ἁμαρτωλόν ἄνθρωπον τήν δυνατότητα νά ἔλθῃ «εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας» (Β΄ Τιμ. 2,24), δηλαδή νά ὁδηγηθῇ εἰς τήν πλήρη καί ὀρθήν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, διά τῆς ὁποίας ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐν

Χριστῷ σωτηρία αὐτοῦ. Κατά τόν ὅσιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος, μετάνοια σημαίνει ἀνανέωσιν τοῦ βαπτίσματος. Μετάνοια σημαίνει συμφωνίαν μέ τόν Θεόν διά νέαν ζωήν, «συνθήκην πρός Θεόν δευτέρου βίου». Καί «Μετανοῶν ἐστι ταπεινώσεως ἀγοραστής».

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ μετάνοια προϋποθέτει τήν ταπείνωσιν, τῆς ὁποίας ὁ Χριστός ἐγένετο πρότυπον, ὡς κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «καί σχήματι εὑρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ. Διό καί ὁ Θεός αὐτόν ὑπερύψωσε καί ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τό ὑπέρ πᾶν ὄνομα», (Φιλιπ. 2, 8-9).

Ἐξ ἄλλου, ὁ ἴδιος ὁ Χριστός παραγγέλλει ἡμῖν λέγων: «ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος ἔσται πάντων δοῦλος· καί γάρ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι καί δοῦναι τήν ψυχήν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν», (Μάρκ. 10,45). Σχολιάζων τόν Κυριακόν τοῦτον λόγον, ὁ ἅγιος Θεοφύλακτος λέγει: «Ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε γάρ τις οὐ μόνον διακονήσῃ ἀλλά καί ἀποθάνῃ ὑπέρ τοῦ διακονουμένου, τί τούτου μεῖζον ἤ θαυμασιώτερον; Ἀλλ’ ὅμως ἡ διακόνησις αὕτη καί ἡ συγκατάβασις, ὕψωσις καί δόξα γέγονεν καί Αὐτοῦ [τοῦ Χριστοῦ] καί πάντων». Ὁ δέ ἱερός Χρυσόστομος λέγει: «Ἐπειδή δέ ἐταπείνωσεν Ἑαυτόν ὁ Χριστός, ἅπασα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις ἐπέγνω Αὐτόν».

Ἡ ἁμαρτία, δηλονότι ἡ ψυχική καί σωματική ἀσθένεια, συνοδεύει τόν ἄνθρωπον καθ’ ὅλην τήν διάρκειαν τοῦ ἐπιγείου αὐτοῦ βίου, ὡς ὁμολογεῖ καί ὁ Προφητάναξ Δαυΐδ λέγων: «Ὅτι τήν ἀνομίαν μου ἐγώ γινώσκω καί ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστί διά παντός», (Ψαλμ. 50,5). Καί τοῦτο διότι πάλιν κατά τόν Δαυΐδ «ἰδού γάρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην καί ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου», (Ψαλμ. 50,7).

Ὁμοίως ἡ ἄφατος εὐσπλαγχνία καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἀεί ἐστιν τοῖς φοβουμένοις Αὐτόν [τόν Θεόν]. «Τό δέ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἀπό τοῦ αἰῶνος καί ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπί τούς φοβουμένους Αὐτόν», (Ψαλμ. 102,17). Κατά τόν ψαλμῳδόν «Καί τό ἔλεος Αὐτοῦ εἰς γενεάς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις Αὐτόν», (Λουκ. 1,50) κατά τήν μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Θεός, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἐπιβλέπει μετά βλέμματος εὐμενείας καί ἐλέους εἰς τούς προσβλέποντας πρός Αὐτόν, μετά βλέμματος φόβου καί εὐλαβείας καί μετά καρδίας μετανοούσης καί τεταπεινωμένης.

Ταύτην ἀκριβῶς τήν εὐμένειαν καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ προσέλαβε καί ἡ ὁσία Μαρία, ὅταν ἦλθεν εἰς ἑαυτόν καί ἀπεφάσισεν, ἵνα μεταβάλῃ ζωήν καί ἐξιλεώσῃ τόν Θεόν διά μετανοίας. Διό καί ὁ ὑμνῳδός λέγει: «Ἐθαυματούργησε, Χριστέ, τοῦ Σταυροῦ σου ἡ δύναμις, ὅτι καί ἡ πρῴην πόρνη ἀσκητικόν ἀγῶνα ἠγωνίσατο· ὅθεν καί τό ἀσθενές ἀπορριψαμένη, γενναίως ἀντέστη κατά τοῦ διαβόλου· διό καί τό

βραβεῖον τῆς νίκης κομισαμένη, πρεσβεύει ὑπέρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Ὄντως διά τῆς μετανοίας καί βεβαίως τῇ δυνάμει τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἡ ὁσία Μαρία ἐπέτυχε τόν καθαρισμόν τῆς καρδίας αὐτῆς, ἀλλά καί τήν ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τήν ἐνοίκησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατά τό εἰρημένον ὑπό τοῦ Δαυΐδ: «Καρδίαν καθαράν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καί Πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου», (Ψαλμ. 50,12). «Πνεῦμα εὐθές οὐ τό ἐν ἡμῖν τό ζωτικόν τοῦτο λέγει, ἀλλ’ αὐτό τό τοῦ θεοῦ Πνεῦμα. Τοῦτο ἐν τοῖς ἐγκάτοις, τουτέστιν ἐν τοῖς λίαν καιρίοις τῆς ψυχῆς μορίοις ἀνακαινισθῆναι βούλεται», ἑρμηνεύει ὁ Ἡσύχιος ὁ Ἱεροσολυμίτης. Κατά δέ τόν Ὠριγένην: «Πρῶτον δέ καρδία κτίζεται καθαρά, εἶτα ἐπί ταύτῃ εὐθέως ἐγκαινίζεται ἐν τοῖς ἐγκάτοις».

Ἰδού λοιπόν διά τί ἡ μετάνοια σημαίνει ἀνάκλησιν δηλαδή ἀνανέωσιν τοῦ βαπτίσματος, καί συνθήκην [=συμφωνίαν] πρός Θεόν δευτέρου βίου. Ἄς ἀκούσωμεν καί τοῦ σοφοῦ Παύλου λέγοντος: «Καί καθόσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν μετά δέ τοῦτο κρίσις οὕτω καί ὁ Χριστός ἅπαξ προσενεχθείς εἰς τό πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέρου χωρίς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτόν ἀπεκδεχομένους εἰς σωτηρίαν», (Ἑβρ. 9,27-28). Καί ἀναλυτικώτερον, θά φανῇ δέ ὁ Χριστός διά δευτέραν φοράν χωρίς πλέον νά βαστάζῃ ἐπάνω Του τάς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων καί θά φανῇ τότε εἰς ἐκείνους πού Τόν περιμένουν μέ ἐλπίδα καί πόθον, διά νά τούς σώσῃ.

Καθίσταται σαφέστατον καί ἐναργέστατον τό γεγονός ὅτι ἡ πηγή τῆς μετανοίας εἶναι ἡ ταπείνωσις, πηγή δέ τῆς ταπεινώσεως εἶναι ὁ ζωοποιός Σταυρός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τήν ὁδόν ταύτην, τήν ὁδηγοῦσαν εἰς τήν πηγήν τῆς ταπεινώσεως τῆς μετανοίας καί τῆς δυνάμεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἠκολούθησε καί ἐβάδισε λόγῳ τε καί ἔργῳ ἡ σήμερον τιμωμένη ἑορτίως Ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, ἡ ἀναδειχθεῖσα ὑπόδειγμα τῆς σωτηρίου μετανοίας. «Οἱ δέ τοῦ Χριστοῦ [ὅσοι ἀνήκουσιν εἰς τόν Χριστόν] τήν σάρκα ἐσταύρωσαν σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις», (Γαλ. 5,24) κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος.

Ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, παρακαλέσωμεν τήν Θεοτόκον καί Μητέρα τοῦ Θεοῦ καί μετά τοῦ ὑμνῳδοῦ εἴπωμεν: «δός ἡμῖν βοήθειαν ταῖς ἱκεσίαις σου, Πάναγνε, τάς προσβολάς ἀποκρουομένη τῶν δεινῶν περιστάσεων. Καί σύ, πανένδοξε Μαρία, νῦν ἐν παρρησίᾳ τῷ Χριστῷ παρισταμένη δυσώπησον ὑπέρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Ἔτη πολλά καί εὐλογημένον τό ὑπόλοιπον στάδιον τῆς ἁγίας νηστείας!»

http://jerusalem-patriarchate.info